

WARTOŚĆ RZEŻNA BYDŁA NIZINNEGO CZARNO-BIAŁEGO Z RÓŻNYCH SEKTORÓW GOSPODARCZYCH

PRÓBA OCENY WPŁYWU IMPORTU BYDŁA HOLENDERSKIEGO
NA WARTOŚĆ RZEŻNĄ KRAJOWEGO BYDŁA NCB

Edward T. Czarnecki, Symeon Poczynajło

Instytut Genetyki i Hodowli Zwierząt PAN w Jastrzębcu

W piśmiennictwie zootechnicznym w ostatnich latach, coraz częściej spotykamy opracowania traktujące o kalibrze bydła i jego związku z użytkowością mleczną i mięsną. Wymienić tu można prace Blacmore (1958), Gravert (1967, 1971), Horn (1970), Paizs (1971), Grothe (1971), Lutz (1971), Comberg (1972), w których dyskutuje się możliwości powiązania wysokiej produkcji mleka i mięsa. Niektóre z tych opracowań wskazują, że selekcja bydła w okresie powojennym w krajach europejskich, głównie w Holandii, na typ „compact” wpływała ujemnie na wydajność mleka, a poprzez zmniejszenie kalibru również na wydajność opasową i rzeźną. Uwzględniając fakt, że hodowla bydła w Polsce od lat prowadzona jest w oparciu o import buhajów z Holandii (FRS) oraz ich intensywne wykorzystywanie w pogłowie bydła zarodowego, postanowiono zbadać kształtowanie się kalibru bydła i jego cech rzeźnych w poszczególnych grupach wywodzących się z różnych środowisk hodowlanych, w których bardziej lub mniej intensywnie używano buhajów holenderskich. Do badań nad wartością rzeźną wykorzystano krowy z doświadczenia prowadzonego w IGHZ PAN nad określeniem rzeczywistej przewagi genetycznej bydła zarodowego w Polsce na następujących grupach:

- 1) z hodowli zarodowej, z obór o wydajności ponad 5000 kg mleka, gdzie dolew krwi holenderskiej wynosił ponad 75%;
- 2) z hodowli PGR, z obór o wydajności 3000-3500 kg mleka, gdzie dolew krwi holenderskiej jest dość wysoki;

3) z gospodarstw indywidualnych, gdzie dolew krwi bydła holenderskiego był znikomy i do chwili rozpoczęcia eksperymentu nie stosowano inseminacji.

Cielęta, a później krowy z poszczególnych środowisk hodowlanych, zgromadzone w tym doświadczeniu, od wieku 1 miesiąca były odchowywane w tych samych warunkach, z zastosowaniem jednakowych norm żywienia. Wskaźniki wzrostowe poszczególnych grup krow (hodowla zarodowa, PGR, hodowla chłop-

Ciężar ciała (kg) i wymiary krów (cm) po I wycieleniu

Tabela I

Pochodzenie krów	Liczba zwierząt	Wiek przy I wyciele- niu	Waga żywa	Wysokość w kłębie	Skośna długość	Obwód nadpęcia	Klatka piersiowa			Długość zadu	
							szero- kość	głębokość	obwód		
POHZ	58	906	436,91	121,47	137,84	18,06	39,80	64,65	177,92	51,29	46,57
PGR	60	919	445,57	121,34	138,95	17,99	41,42	65,04	180,28	52,21	47,61
Gospodarstwa indywidualne	58	881	447,76	123,10	141,20	18,01	40,72	64,68	178,45	50,95	48,85

ska) po I wycieleniu podano w tabeli 1. Z tabeli tej wynika, że zróżnicowanie parametrów wzrostu i ciężaru ciała w poszczególnych grupach było nieznaczne. Obliczenia statystyczne nie wykazały istotności tych różnic.

Metodyka badań wartości rzeźnej krów wywodzących się z różnych środowisk hodowlanych zakłada przeprowadzenie ubojów kontrolnych 20 krów w każdej z grup wybrakowanych, w normalnej kondycji hodowlanej, drugiej klasy rzeźnej. Wybrakowane krowy były głodzone przez 24 godz., następnie ważone i mierzone. Po uboju ważono produkty poubojowe, natomiast tusze rozdzielano na dwie półtusze i wykonywano pomiary na półtuszy prawej. Po 24 godz. chłodzenia tusz przeprowadzano dysekcję półtuszy prawej według metod rozbioru przyjętych w SOMB. Równolegle przeprowadzano anatomiczną dysekcję udźca, wyodrębniając poszczególne mięśnie lub grupy mięśni. Przedstawione w niniejszym doniesieniu wyniki dotyczą 30 krów (po 10 szt. w każdej z grup) i mają charakter badań wstępnych.

Tabela 2

Wymiary (cm) i wydajność rzeźna (%) krów z różnych środowisk hodowlanych

Pochodzenie krów	Liczba krów	Wysokość w kłębie	Obwód klatki piersiowej	Skośna długość tułowia	Waga żywa przed ubojem (kg)	Ciężar półtuszy (kg)	Wydajność rzeźna
POHZ	10	125,30	193,60	152,20	525	137,15	52,29
PGR	10	126,30	195,10	153,30	526	141,14	53,68
Gospodarstwa indywidualne	10	126,50	187,30	153,80	494	134,32	54,39

Tabela 3

Udział poszczególnych wyrębów w tuszy (%)

Wyszczególnienie	POHZ	PGR	Gospodarstwa indywidualne
Szyja	8,98	7,26	7,23
Rozbratel	5,58	5,57	5,89
Łopatka	13,68	13,60	13,44
Gicz	2,84	2,84	2,78
Szponder I	7,60	8,02	7,59
Antrykot	5,25	5,64	5,78
Odcinek 3 żeber	3,00	2,93	2,91
Rostbef	5,33	5,30	5,76
Szponder II	9,21	9,32	8,84
Łata	4,78	5,29	5,24
Goleń	3,36	3,43	3,41
Udziec	30,39	30,80	31,13
Półtusza razem	100,00	100,00	100,00

Analizując wyniki niniejszego doświadczenia i porównując tabelę 1 i 2 można zauważyć, iż dane zawarte w nich nie korespondują ze sobą w pełni. Najwyższy ciężar ciała (tab. 1) mają krowy pochodzące z gospodarstw indywidualnych, natomiast ciężar wybrakowanych krów z tej samej grupy rejestrowany tuż przed ubojem i podany w tabeli 2 jest najniższy. Wynika to prawdopodobnie z pewnych przypadkowości brakowania, których nie sposób uniknąć oraz małych liczebności badanych populacji. Niezależnie od tego dane zawarte w tych tabelach i dotyczące wymiarów ciała wskazują, że dolew krwi bydła holenderskiego (FRS) wywołał pewne nieznaczne zmiany w budowie naszego bydła zarodowego w kierunku typu „compact”. Bydło to jest niższe od pogłowia masowego i charakteryzuje się niższą wydajnością rzezną (tab. 2).

Tabela 4

Udział morfologicznych składników tuszy podstawowych pięciu wyrebów

Wyszczególnienie	POHZ		PGR		Gospodarstwa indywidualne	
	kg	%	kg	%	kg	%
Łopatka						
mięso	12,60	68,06	12,61	67,96	12,06	69,19
tłuszcz	3,05	16,48	3,14	16,92	2,71	15,55
kości	2,86	15,46	2,80	15,12	2,66	15,26
Rozbratel						
mięso	4,75	62,85	4,91	64,61	7,17	67,67
tłuszcz	1,29	17,11	1,27	16,66	1,14	14,98
kości	1,52	20,04	1,42	18,73	1,33	17,35
Antrykot						
mięso	3,63	51,06	4,26	55,38	4,18	55,77
tłuszcz	1,97	27,66	2,00	25,96	1,93	25,74
kości	1,51	21,28	1,44	18,66	1,39	18,49
Rostbef						
mięso	4,62	64,02	4,76	65,80	4,82	64,59
tłuszcz	1,28	17,67	1,26	17,46	1,30	17,45
kości	1,32	18,31	1,21	16,74	1,34	17,96
Udziec						
mięso	30,05	73,03	31,24	74,32	29,54	73,19
tłuszcz	6,04	14,68	5,94	14,12	6,02	14,91
kości	5,05	12,29	4,86	11,56	4,80	11,90
Przeciętnie w 5 wyrebach						
	81,54	100,00	83,12	100,00	80,39	100,00
mięso	55,65	68,25	57,78	69,52	55,77	69,38
tłuszcz	13,63	16,71	13,61	16,37	13,10	16,30
kości	12,26	15,04	11,73	14,11	11,52	14,32
Średnio 5 wyrebów w stos. do półtuszy						
razem		60,23		60,91		61,99
mięso		41,11		42,34		43,00
tłuszcz		10,06		9,97		10,11
kości		9,06		8,60		8,88

Dane tabeli 3 i 4 wskazują również na pogorszenie cech charakteryzujących wartość rzeźną bydła zarodowego. Procentowy udział poszczególnych wyrębów tuszy jest najkorzystniejszy w grupie krów chłopskich, zrozumiałe jest zatem, że przeciętny udział pięciu podstawowych wyrębów tuszy jest także najlepszy w tej grupie. Procentowa zawartość tych wyrębów w tuszach krów chłopskich jest przeciętnie wyższa o 1,76% od udziału podstawowych wyrębów w tuszach krów hodowli zarodowej.

Autorzy w doniesieniu wykorzystali tylko dane, które mogą w pewnym stopniu charakteryzować tusze i wartość rzeźną. Z uwagi na fakt, że badania są kontynuowane nie przeprowadzono obliczeń statystycznych.

Эдвард Т. Чарнэцки, Сымеон Починайло

УБОЙНАЯ ЦЕННОСТЬ КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА НИЗМЕННОЙ ЧЕРНО-ПЕСТРОЙ ПОРОДЫ ИЗ РАЗЛИЧНЫХ ХОЗЯЙСТВЕННЫХ СЕКТОРОВ

Попытка оценки влияния импорта голландского крупного рогатого скота на убойную ценность отечественного крупного рогатого скота низменной чёрно-пёстрой породы

Резюме

В последние годы появилось много работ указывающих, что отбор крупного рогатого скота в послевоенном периоде в европейских странах, а главным образом в Голландии, на тип „compact” отрицательно повлиял на продуктивность молока, а путем уменьшения роста также и на убойную продуктивность.

Учитывая факт, что разведение крупного рогатого скота в Польше в течение ряда лет происходит на основе импорта быков из Голландии (FRS), решено исследовать формирование убойных свойств коров в отдельных селекционных группах, в которых более или менее интенсивно использовались голландские быки.

Исследовано по 10 коров из госхозов, племенных ферм и крестьянских хозяйств. Предварительные результаты исследований, указывают, что импортированные голландские быки немного снизили рост нашего племенного крупного рогатого скота и повлияли на незначительное ухудшение свойств, характеризующих убойную ценность этого крупного рогатого скота.

Edward T. Czarnecki, Symeon Poczynajło

SLAUGHTER VALUE OF BLACK-PIED LOWLAND CATTLE FROM DIFFERENT AGRICULTURAL SECTORS

Attempt to evaluate the influence of imported Dutch cattle on slaughter value of Polish Black-Pied Lowland cattle

Summary

Recent works indicate that selection of cattle in after-war period in European countries, mainly in Holland, for the "compact" type had an adverse effect on milk production and as a result of the diminished size — also on slaughter efficiency.

Taking into account that cattle breeding in Poland is based mainly on bull's import from Holland (FRS) it was decided to investigate slaughter traits of cows of the particular breeding groups with more or less blood of Dutch bulls.

Cows from both national and private farms were used. Preliminary results show that imported Dutch bulls lowered the weight of our breeding cattle and slightly adversely affected its slaughter value.